

Etelä-Hämeen työllisyysalueen kotoutumisohjelma

Sisällys

1 Aluksi.....	2
1.1. Sanasto	4
1.2. Oleelliset viranomaiset.....	5
1.3. Maahan muuttaneet Etelä-Hämeen työllisyysalueen kunnissa	7
1.3.1. Riihimäki	7
1.3.2. Janakkala	8
1.3.3. Hausjärvi.....	8
1.3.4. Loppi.....	8
2 Asiakasryhmät ja palvelupolut	9
2.1. Tiivistä tukea tarvitsevat	9
2.1.1. Kiintiöpakolaiset	9
2.1.2. Perheenyhdistämisen kautta tulleet	11
2.1.3. Alaikäiset ilman huoltajaa	12
2.2. Kevyempää tukea tarvitsevat	12
2.2.1. Turvapaikan saaneet	12
2.2.2. Tilapäistä suojelua saavat	13
2.2.3. Perhesiteen perusteella saapuneet	14
2.3. Kevyttä tukea tarvitsevat.....	15
2.3.1. Työperäiset maahan muuttaneet	15
2.3.2. Kansainväliset opiskelijat.....	16
3 Palvelut.....	17

3.1. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi	17
3.1.1. Monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi	19
3.2. Kotoutumissuunnitelma	19
3.2.1. Monialainen kotoutumissuunnitelma.....	20
3.3. Monikielinen yhteiskuntaorientaatio	21
3.4. Kotoutumiskoulutus ja kielitaidon päättöttestaus	23
3.5. Kotoutumisohjelman aikainen ohjaus ja neuvonta	25
3.6. Muu suomen kielen osaamista, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia sekä työllistymistä ja yrittäjyyttä edistävä koulutus ja palvelut	27
4 Muuta	29
4.1. Kunnan peruspalvelut osana maahan muuttaneiden kotoutumista.....	29
4.1.1. Riihimäki	29
4.1.2 Janakkala.....	31
4.1.3. Hausjärvi	32
4.1.4. Loppi	34
4.2. Hyvinvointialueen palvelut maahan muuttaneille.....	35
4.3. Järjestö-, seurakunta- ja seuratoiminta alueella	35
4.3.1. Riihimäki	35
4.3.2. Janakkala.....	37
4.4. Asiakasviestintä	37
4.5. Palveluiden seuranta ja kotoutumisohjelman päivittäminen.....	37

1 Aluksi

Kotoutumishjelma on kotoutumisen alkuvaiheen palvelukokonaisuus. Tämä asiakirja kuvaa tätä palvelukokonaisuutta Etelä-Hämeen työllisyysalueella. Ensin käydään läpi sanastoa, jota tässä asiakirjassa käytetään. Tämän jälkeen kerrotaan lyhyesti aiheen kannalta oleellisista viranomaisista ja kerrotaan maahan muuttaneiden määrästä alueella. Luvuissa 2 ja 3 kuvataan asiakasryhmiä, palvelupolkuja ja kotoutumishjelmaan sisältyviä palveluita. Viimeisessä luvussa 4 kerrotaan muista ohjelmaan liittyvistä asioista, kuten kunnan peruspalveluista, Kanta-Hämeen hyvinvointialueen (Oma Häme) palveluista ja järjestö-, seurakunta-, ja seuratoiminnasta alueella sekä ohjelmaan liittyvästä asiakasviestinnästä.

1.1. Sanasto

Sanastoon on kerätty tässä ohjelmassa käytettyjä termejä tarkempine selityksineen. Kotoutumiseen liittyvät sanat selityksineen on poimittu [työ- ja elinkeinoministeriön julkaisemasta kotoutumisen sanastosta](#).

Kotoutuja-asiakas: Maahan muuttanut henkilö, jolla on voimassa oleva kotoutumissuunnitelma.

Kotoutumishjelma: Kotoutumisen alkuvaiheen palvelukokonaisuus.

Kotoutuminen: Maahan muuttaneen yksilöllinen prosessi, joka tapahtuu vuorovaikutuksessa yhteiskunnan kanssa ja jonka aikana maahan muuttaneen osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo yhteiskunnassa lisääntyvät.

Kotoutumisen edistäminen: Kotoutumisen tukeminen tarjoamalla tarpeenmukaisia palveluja ja edistämällä yhteiskunnan vastaanottavuutta.

Kotoutumispalvelut: Palvelu, jonka tavoitteena on tukea maahan muuttaneen kotoutumista.

Maahan muuttanut: Ulkomailla syntynyt henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen, mutta asuu Suomessa ja on saanut oleskeluoikeuden.

Ulkomaalaistaustainen: Henkilö, joka on itse muuttanut maahan tai jonka molemmat vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt Suomen ulkopuolella.

Ulkomaan kansalainen: Henkilö, joka on muun valtion kuin Suomen kansalainen.

Vieraskielinen: Suomessa asuva henkilö, joka on rekisteröinyt äidinkielen jonkin muun kielen kuin suomen, ruotsin, pohjoissaamen, inarinsaamen tai koltansaamen.

1.2. Oleelliset viranomaiset

Digi- ja väestötietovirasto eli **DVV** edistää yhteiskunnan digitalisaatiota, turvaa tietojen saatavuutta ja tarjoaa palveluja asiakkaiden elämäntapahtumiin. DVV huolehtii väestötietojärjestelmän ylläpidosta. DVV vastaa ulkomaan kansalaisten henkilötietojen rekisteröinnistä väestötietojärjestelmään. Rekisteröinnin yhteydessä maahan muuttaneelle myönnetään suomalainen henkilötunnus (ellei sitä ole myönnetty jo esimerkiksi Maahanmuuttoviraston toimesta). DVV:ltä haetaan myös kotikuntaa, jonka voi saada, jos asuu Suomessa vakinaisesti.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset eli **ELY-keskukset** edistävät alueellista kehittämistä hoitamalla valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtäviä alueilla. Kanta-Hämeessä toimii Hämeen ELY-keskus, joka hoitaa alueellisesti kotoutumisen edistämiseen, pakolaisten vastaanottoon, työvoiman maahanmuuttoon ja hyviin väestösuhteisiin liittyviä tehtäviä.

ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus eli **KEHA-keskus** on valtakunnallinen, maantieteellisesti hajautetulla toimintamallilla ja verkostomaisesti toimiva virasto. KEHA-keskuksen tehtävänä on kotoutumislain uudistuksen myötä vuoden 2025 alusta alkaen muun muassa kotoutumisen edistämisen valtakunnallinen osaamisen ja palveluiden kehittämisen yhteensovittamisen tuki valtakunnallisella tasolla. Lisäksi KEHA-keskus esimerkiksi

antaa valtakunnallista neuvontaa ja tukea kotoutumisen edistämiseen kunnissa ja kehittää valtakunnallista kotoutumisen asiakastietojärjestelmää.

Etelä-Hämeen työllisyysalue eli **EHTA**. 1.1.2025 alkaen työ-, kotoutumis- ja elinkeinopalvelut siirtyvät kuntien tehtäväksi. Valtion työ- ja elinkeinotoimistot eli TE-toimistot lakkautetaan. Hausjärven, Janakkalan ja Lopen kunnat sekä Riihimäen kaupunki järjestävät työvoima- ja kotoutumispalvelut yhdessä ja muodostavat Etelä-Hämeen työllisyysalueen.

Kansaneläkelaitos eli **Kela** hoitaa Suomen sosiaaliturvaan kuuluvien henkilöiden perusturvaa erilaisissa elämäntilanteissa. Sosiaaliturvan avulla taataan kohtuullinen toimeentulo silloin, kun se on uhattuna työttömyyden, sairauden, työkyvyttömyyden ja vanhuuden aikana sekä lapsen syntymän ja huoltajan menetyksen takia. Oikeudesta sosiaaliturvaan on määrätty perustuslaissa.

Maahanmuuttovirasto eli **Migri** tekee päätökset maahanmuutto-, turvapaikka-, pakolaisuus- ja kansalaisuusasioihin ja ylläpitää Suomen vastaanottojärjestelmää. Viranomaispalvelujen lisäksi Migri tuottaa asiantuntija- ja tietopalveluja poliittisen päätöksenteon tueksi sekä kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä varten. Migrin vastuulla on myös kansainvälistä suojelua hakevien vastaanottojärjestelmä, ulkomaalaisten säilöönottoyksiköt ja Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä. Virasto toimii sisäministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksessa.

Oma Häme (Kanta-Hämeen hyvinvointialue) järjestää kaikkien kantahämäläisten asukkaiden sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimen palvelut. Hyvinvointialue muodostuu 11 Kanta-Hämeen kunnasta: Forssa, Hattula, Hausjärvi, Humppila, Hämeenlinna, Janakkala, Jokioinen, Loppi, Riihimäki, Tammela ja Ypäjä.

1.3. Maahan muuttaneet Etelä-Hämeen työllisyysalueen kunnissa

Maahan muuttaneiden määrää voidaan kuvata usealla eri mittarilla. Tähän asiakirjaan vertailtaviksi luvuiksi on valittu ulkomaan kansalaisten määrä (3 suurinta kansalaisuutta) sekä vieraskielisten (3 suurinta kieliryhmää) määrä. Kaikki tiedot ovat Tilastokeskuksen julkaisemia. Hausjärven ja Lopen ulkomaan kansalaiset on eritelty maanosien mukaan, sillä yksittäisistä maista ryhmät ovat niin pieniä.

Tilastoja pääsee hakemaan eri muuttujilla [Tilastokeskuksen tilastotietokannasta](#).

Suomen väkiluku 31.12.2023 on ollut 5 603 851. Vuoden 2023 lopussa Suomessa asuvia ulkomaan kansalaisia on ollut 6,7 % väestöstä. Suurimmat kansalaisuudet ovat virolaiset 51 597 henkilöä, venäläiset 35 359 henkilöä ja ukrainalaiset 28 100 henkilöä.

Vieraskielisiä asukkaita on 558 294 henkilöä, mikä on 10 % Suomen väestöstä. Kolme suurinta kieliryhmää ovat venäjä, viro ja arabia. Venäjän kielen puhujia on 99 606 henkilöä, eli 1,8 % koko väestöstä. Viron puhujia on 50 292 henkilöä, mikä kattaa 0,9 % väestöstä. Arabian puhujia on 41 311 henkilöä, eli 0,7 % koko väestöstä.

1.3.1. Riihimäki

Riihimäen väkiluku on ollut 28 349 henkilöä vuoden 2023 lopussa. Ulkomaan kansalaisia on 1349 henkilöä, eli 4,8 % väestöstä. Suurimmat kansalaisuudet ovat ukrainalaiset (265 henkilöä), virolaiset (262 henkilöä), venäläiset (65 henkilöä).

Vieraskielisiä oli vuoden 2023 lopussa 1941 henkilöä, eli 6,8 % kaupungin väestöstä.

Määrä kasvoi vuodesta 2022 1,3 prosenttiyksikköä. Suurimmat kieliryhmät ovat venäjä (321 henkilöä), viro (285 henkilöä) ja ukraina (213 henkilöä). Yhteensä Riihimäellä puhutaan 35 äidinkieltä suomen ja ruotsin lisäksi.

1.3.2. Janakkala

Janakkalan kunnan asukasluku vuoden 2023 lopussa on ollut 16 123 henkilöä. Ulkomaan kansalaisia on 432 henkilöä eli 2,7 % kunnan väestöstä. Suurimpia kansalaisuusryhmiä ovat virolaiset (yli 100 henkilöä), Kongon demokraattisen tasavallan kansalaiset (yli 50 henkilöä) ja ukrainalaiset (yli 30 henkilöä).

Vieraskielisiä on 612 henkilöä eli 3,8 % kunnan väestöstä. Suurimmat kieliryhmät ovat viro (yli 110 henkilöä), venäjä (yli 50 henkilöä) ja swahili (yli 50 henkilöä).

1.3.3. Hausjärvi

Hausjärven kunnan asukasluku vuoden 2023 lopussa on ollut 7 998 henkilöä ja ulkomaalaisia yhteensä 206 henkilöä eli 2,6 % väkiluvusta. Euroopasta on 161 henkilöä, Aasiasta 31 henkilöä ja Afrikasta 8 henkilöä.

Vieraskielisiä on 284 henkilöä eli 3,6 % kunnan väestöstä. Suurimmat kieliryhmät ovat viro (yli 90 henkilöä), venäjä (yli 40 henkilöä) ja saksa (yli 10 henkilöä).

1.3.4. Loppi

Lopen kunnan asukasluku vuoden 2023 lopussa on ollut 7 692 henkilöä ja ulkomaalaisia yhteensä 186 henkilöä eli 2,4 % väkiluvusta. Euroopasta on 134 henkilöä, Aasiasta 44 henkilöä, Amerikasta 5 henkilöä.

Vieraskielisiä on 258 henkilöä eli 3,4 % kunnan väestöstä. Suurimmat kieliryhmät ovat viro (yli 60 henkilöä), venäjä (yli 40 henkilöä) ja ukraina (yli 30 henkilöä).

2 Asiakasryhmät ja palvelupolut

Tässä luvussa käydään läpi työllisyysalueen maahan muuttaneita asiakasryhmiä. Maahan muuttaneita ei ole tässä eritelty sen mukaan onko joku työnhakija vai työvoiman ulkopuolella, sillä jokaiseen asiakasryhmään kuuluu moninaisissa, yksilöllisissä tilanteissa olevia henkilöitä. Palvelupolut ovat myös monella lailla yhteneväiset sekä työnhakijoilla että työvoiman ulkopuolella olevilla. Työvoiman ulkopuolella olevilla tarkoitetaan esimerkiksi vanhempainvapaalla olevia, kotihoidon tukea saavia, toimeentulotukea muuten kuin tilapäisesti saavia ja eläkeläisiä.

Asiakasryhmät on jaettu alalukuihin sen mukaan, kuinka paljon heidän arvioidaan tarvitsevan tukea kotoutumisen polulla. On kuitenkin huomioitava ja muistettava, että valmiudet kotoutumiseen vaihtelevat aina yksilöllisesti. Alaluvuissa kerrotaan tarkemmin jokaisesta asiakasryhmästä ja esitetään kuvana palvelupolku. Polkuihin sisältyvät palvelut esitellään tarkemmin luvussa kolme.

2.1. Tiivistä tukea tarvitsevat

2.1.1. Kiintiöpakolaiset

YK:n pakolaisjärjestö (UNHCR) arvioi pakolaisten tilanteen: jos henkilö ei voi palata kotimaahansa, eikä hän voi jäädä valtioon, jossa on UNHCR:n pakolaisleirillä tai -keskuksessa, UNHCR pyrkii uudelleensijoittamaan henkilön kiintiöpakolaisena. UNHCR esittää kiintiöpakolaisia vastaanottaville uudelleensijoitusvaltioille, kuten Suomi. Suomen viranomaiset käsittelevät UNHCR:n esitykset kiintiöpakolaisista ja viranomaiset SUPOsta, Migristä ja tarvittaessa kunnista haastattelevat valtaosan Suomelle esitetyistä kiintiöpakolaisista kiintiövalintamatkoilla. Kiireellisiä hätätapauksia voidaan valita myös vain asiakirjojen perusteella. Sisäministeriö valmistelee yhteistyössä ulkoministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön kanssa

esityksen valtioneuvostolle pakolaiskiintiön alueellisesta kohdentamisesta. Täältä löytyy lisätietoa kiintiöpakolaisten matkasta Suomeen ja kotikuntaan. Vuoden 2024 kiintiössä Suomeen on valittu esimerkiksi syyrialaisia, sudanilaisia, eritrealaisia ja kongolaisia. Vuonna 2024 Suomen pakolaiskiintiö on 500 henkilöä, mikä on huomattavasti vähemmän kuin edellisinä vuosina. Vuonna 2025 pakolaiskiintiö on todennäköisesti myös 500 henkilöä (talousarvioesityksen mukaisesti). Eduskunta päättää vuosittain valtion talousarvion hyväksymisen yhteydessä, kuinka monta kiintiöpakolaista Suomi sitoutuu ottamaan.

Kiintiöpakolaiset saapuvat hallitusti Suomeen vuoden pakolaiskiintiön, kuntien vastaanottohalukkuuden sekä ELY-keskusten ohjausten mukaan. Migri sijoittaa yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa kiintiöpakolaiset kuntiin, joiden kanssa ELY-keskuksella on sopimus kuntapaikoista. Valtio maksaa kunnalle laskennallisia korvauksia pakolaiskiintiössä Suomeen otetusta henkilöstä kolme vuotta (vuonna 2024 tai sitä ennen saapuneista neljä vuotta). Kiintiöpakolaisten tuloon varaudutaan kunnassa muun muassa asunnon vuokraamisella ja valmistelulla. Kunta tiedottaa etukäteen varhaiskasvatusta ja sivistystoimea kuntaan muuttavista lapsista.

Viime vuosina Etelä-Hämeen työllisyysalueen kuntiin on vastaanotettu kiintiöpakolaisina muun muassa kongolaisia, eritrealaisia, sudanilaisia ja afganistanilaisia.

Kiintiöpakolaiset ovat saattaneet tulla hyvin erilaisesta kulttuuri- ja toimintaympäristöstä, mikä voi lisätä tarvetta tiiviimmälle palvelulle. Aiempi koulutushistoria saattaa poiketa Suomen vaatimuksista, joten yksilöllinen koulutuspolku saattaa vaatia enemmän aikaa.

Kiintiöpakolaisten vastaanotosta löytyy lisätietoja muun muassa Maahanmuuttoviraston nettisivuilta.



1 2

2.1.2. Perheenyhdistämisen kautta tulleet

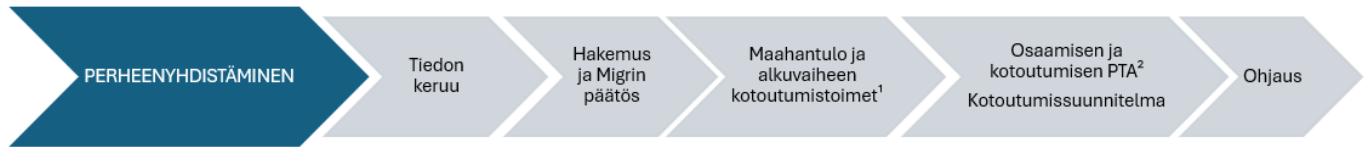
Ulkomailla asuva henkilö voi hakea oleskelulupaa Suomeen perhesiteen perusteella, mikäli hänellä on Suomessa läheinen perheenjäsen kuten puoliso, huoltaja tai alaikäinen lapsi. Oleskeluluvan saaminen perhesiteen perusteella edellyttää usein turvattua toimeentuloa. EHTAn alueella asuva perheenkokoaja (perheenyhdistämistä hakevan perheenjäsen) voi saada yleisneuvontaa Migriltä ja EHTAn kotoutumispalveluista. Jos esimerkiksi kiintiöpakolainen tarvitsee erityistä tukea perheenyhdistämisprosessissa (perheside on pakottavasta syystä katkennut, eikä ole edellytyksiä viedä prosessia läpi ilman apua), tukea on mahdollista saada Oma Hämeen kotoutumista edistävistä sote-palveluista. Erityisen tuen tarve arvioidaan yksilöllisen tilanteen perusteella.

Oleskeluluvan saatuaan perheenyhdistämisen kautta tulleella henkilöllä on oikeus kunnan peruspalveluihin, kotoutumisaikaan ja kotoutumispalveluihin.

Lisätietoa perheenyhdistämisestä löytyy [Maahanmuuttoviraston nettisivuilta](#), [täällä](#) käsitellään erikseen myös nimenomaan kiintiöpakolaisen perheenyhdistämistä.

¹ Alkuvaiheen kotoutumistoimilla tarkoitetaan esimerkiksi asunnon etsimisessä auttamista (pl. kiintiöpakolaiset, joille asunto on vuokrattu aikaisemmin), ulkomaalaisen henkilökortin hankkimista, pankkitilin avaamista, toimeentuloon liittyviä asioita, lasten koulu/päiväkotipaikkojen hakemista ja muita yksilöllisiä toimia. Lisätietoa luvussa 3.5.

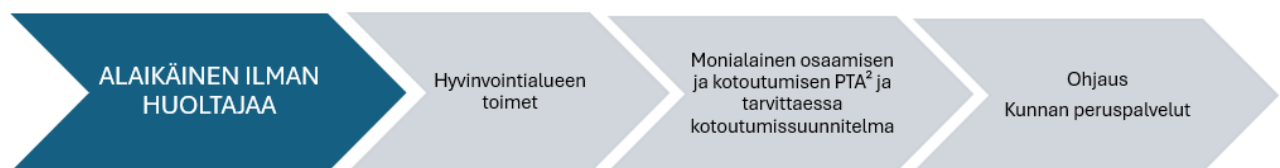
² PTA: tarkoitetaan osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointia, joka voidaan toteuttaa tarpeen mukaan suppeammin tai laajemmin tai monialaisena yhteistyönä muiden viranomaisten (erityisesti Oma Hämeen) kanssa. Lisätietoa luvussa 3.1.



2.1.3. Alaikäiset ilman huoltajaa

Oleskeluluvan saaneen alaikäisen ilman huoltajaa saapuneen hoivasta, huolenpidosta ja kasvatuksesta vastaa hyvinvointialue. Hyvinvointialueen on tehtävä sosiaalihuoltolain 36 §:ssä tarkoitetun palvelutarpeen arvioinnin perusteella päätös lapsen asumisen järjestämisestä perheryhmäkodissa, perhehoidossa tai muulla tarkoituksenmukaisella tavalla lapsen yksilöllinen tilanne ja etu huomioon ottaen. Alaikäisellä on oltava edustaja. Hyvinvointialue tekee hakemuksen edustajan määräämisestä kuultuaan lasta ja otettuaan huomion lapsen edun. (Laki kotoutumisen edistämisestä, luku 3)

Ilman huoltajaa saapuneella alaikäisellä maahan muuttaneella on oikeus kunnan peruspalveluihin, kuten koulutukseen ja vapaa-ajan palveluihin. Kunta laatii alaikäisille monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin ja kotoutumissuunnitelman yhdessä hyvinvointialueen kanssa.



2.2. Kevyempää tukea tarvitsevat

2.2.1. Turvapaikan saaneet

Turvapaikanhakija on vastaanottokeskuksen asiakas (lisätietoa turvapaikkaprosessista Maahanmuuttoviraston sivuilla), kunnes hän saa myönteisen oleskelulupapäätöksen ja muuttaa kuntaan. Ulkomaalaislain mukaan turvapaikkahakemuksen käsittely voi

kestää enintään 6 kuukautta, jos pidemmälle käsittelyajalle ei ole erityisiä syitä. Kielteisen päätöksen saaneen prosessia tai valitusprosessia ei käsitellä tässä asiakirjassa. Kuntaan voi muuttaa joko kuntapaikan kautta tai etsimällä itsenäisesti asunnon. Kotoutumispalvelut voivat auttaa asunnon etsimisessä, kun asiakkuus on siirtymässä vastaanottokeskuksesta kuntaan.

Turvapaikkaprosessin kautta kuntaan siirtyvä on usein asunut vastaanottokeskuksessa jonkin aikaa ja voinut saada esimerkiksi suomen kielen perusteiden opetusta, perustietoa suomalaisesta yhteiskunnasta sekä ohjausta ja neuvontaa. Kotoutuminen näissä tapauksissa käynnistyy jo vastaanottokeskuksessa ja osaaminen yhteiskunnasta karttuu jo vastaanottokeskuksen aikana.

Oleskeluluvan saatuaan turvapaikan saaneella henkilöllä on oikeus kunnan peruspalveluihin, kotoutumisaikaan ja kotoutumispalveluihin.



2.2.2. Tilapäistä suojelua saavat

Tilapäinen suojelu on tarkoitettu Ukrainasta sotaa pakeneville henkilöille. Tilapäinen suojelu perustuu EU:n tilapäisen suojelun direktiiviin, joka otettiin käyttöön ensimmäistä kertaa 4.3.2022 sen jälkeen, kun Venäjä oli käynnistänyt hyökkäyssodan Ukrainassa. Euroopan unionin neuvosto päätti kesäkuussa 2024 tilapäisen suojelun jatkamisesta 4.3.2026 saakka.

Kun tilapäistä suojelua saava on asunut Suomessa vuoden vastaanottokeskuksessa, hän voi hakea kotikuntaa DVV:ltä. Tietyin perustein kotikuntaa voi hakea jo ennen kuin vuoden asumisaika täyttyy. Jos ei halua hakea kotikuntaa, on oikeus jäädä vastaanottokeskuksen asiakkaaksi. Kun henkilö hakee kotikuntaa, hän saa apua alkuvaiheen kotoutumistoimiin kotoutumispalveluista.



2.2.3. Perhesiteen perusteella saapuneet

Perheenyhdistäminen ja perhesiteen perusteella saapuminen tarkoittaa samaa asiaa, mutta tässä asiakirjassa on eritelty tuen tarpeen mukaisesti nämä kuitenkin kahteen ryhmään (perheenyhdistämisestä kerrotaan lisää luvussa 2.1.2.). Perhesiteellä tarkoitetaan tässä asiakirjassa henkilöitä, jotka tulevat maahan esimerkiksi työperusteisen oleskeluluvan saaneen puolisona, kansainvälisen opiskelijan puolisona tai Suomen kansalaisen puolisona.

Perheenjäsenellä tarkoitetaan lain mukaan tässä yhteydessä joko aviopuolisoa, rekisteröityä parisuhdekumppania, avopuolisoa, alle 18-vuotiaan lapsen huoltajaa tai alle 18-vuotiasta lasta. Tietyissä tilanteissa myös muulla omaisella voi olla mahdollisuus hakea oleskelulupaa. Lähtökohtaisesti perhesiteen oleskeluluvan ehtona on turvattu toimeentulo.

Jos perheenjäsen saapuu Suomeen esimerkiksi Suomen kansalaisen puolisona, hän ei välttämättä tarvitse kotoutumispalveluiden apua tai ohjausta juurikaan esimerkiksi alkuvaiheen kotoutumistoimissa, sillä hänellä on apuna suomalainen perheenjäsen. Palvelutarpeen arviointi ja kotoutumissuunnitelma on kuitenkin lähtökohtaisesti hyvä tehdä, jotta maahan muuttanut pääsee hänelle soveltuviin palveluihin. Jos perheenjäsen tulee työperusteisen oleskeluluvan saaneen tai kansainvälisen opiskelijan puolisona tai lapsena, on tärkeää, että hekin pääsevät palveluiden ja koulutusten piiriin, kun perheenjäsen on työssä tai opiskelemassa. 7–18-vuotias lapsi on myös oppivelvollinen, kun hänelle on kirjattu kotikunta.



2.3. Kevyttä tukea tarvitsevat

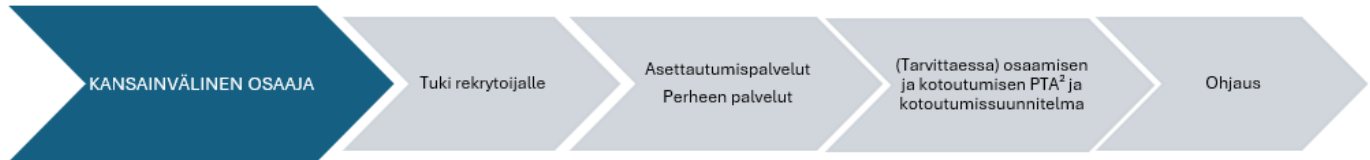
2.3.1. Työperäiset maahan muuttaneet

Työ- ja elinkeinoministeriön internetsivuilla kerrotaan kuinka Suomen menestys ja kansainvälinen kilpailukyky perustuvat korkeaan osaamiseen. Suomen työmarkkinoilla on kuitenkin pula osaavasta työvoimasta. Kotimaisten työttömien työnhakijoiden työllistämisen lisäksi tarvitaan työperäistä maahanmuuttoa. Työperusteinen maahanmuutto vahvistaa talouskasvua, innovaatioita, investointeja, elinvoimaisuutta ja auttaa turvaamaan palvelut. Työ- ja elinkeinoministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön koordinoima Talent Boost -ohjelma on poikkihallinnollinen työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton ohjelma. Sen tavoitteena on kehittää ja edistää osaajien saamista Suomen tarpeisiin vastaavasti.

Eri työtehtäville ovat omat oleskelulupahakemuksensa, lisäksi on olemassa yleinen työntekijän oleskelulupa. Kaikista oleskelulupavaihtoehdoista voi lukea lisää Maahanmuuttoviraston sivuilta. EU-kansalaiset voivat liikkua ja työskennellä vapaasti. Jos EU-kansalainen on Suomessa pidempään kuin 3 kuukautta, hänen on hyvä hakea EU-rekisteröintiä.

Etelä-Hämeen työllisyysalueella tuetaan kansainvälistä rekrytointia useilla eri tavoilla (ks. luku 3.6.). Työntekijän saavuttua työntekijää ja hänen perhettään autetaan asettautumaan alueelle. Tuki voi sisältää esimerkiksi tietoa eri palveluista ja ohjaamista niiden äärelle. Apua annetaan muun muassa asumiseen, harrastamiseen, opiskeluun, lasten päiväkoti- ja koulupaikkojen järjestämiseen, työhön, autoiluun ja

julkiseen liikenteeseen, pankkipalveluihin, oleskelulupa-asioihin sekä muihin viranomaisasiointeihin liittyvissä asioissa.



2.3.2. Kansainväliset opiskelijat

EHTAn alueelle kansainvälisiä opiskelijoita tulee Janakkalaan (aasialaisia lukio-opiskelijoita Finest Future -ohjelman kautta, ks. myös luku 4.1.2.) sekä Riihimäelle. Riihimäellä toimii Hämeen ammattikorkeakoulun (HAMK) kampus, jossa on pitkään toiminut yksi englanninkielinen koulutusohjelma, Mechanical Engineering. Syksyllä 2024 määrä kasvoi kolmeen, kun kampuksella aloitti kaksi uutta englanninkielistä koulutusohjelmaa: Robotics & ICT ja Sustainable Urban Design. HAMKin Riihimäen kampuksella opintonsa aloitti syksyllä 2024 noin 150–200 kansainvälistä opiskelijaa. Osa opiskelijoista on asettunut Riihimäelle perheidensä kanssa. Tulevaisuudessa HAMKilla on tarkoitus lisätä kansainvälisten opiskelijoiden määrää kaikilla kampuksillaan vuosittain.

Kansainväliset korkeakouluopiskelijat tulevat lähtökohtaisesti Suomeen hakemalla itse opiskelupaikkaa suomalaisesta korkeakoulusta. EU/ETA-maiden ulkopuolelta tulevat joutuvat lähtökohtaisesti myös maksamaan lukuvuosimaksut. Lisäksi opiskelijan on todistettava toimeentulonsa oleskelulupaa hakiessa. Jos opiskelija tulee perheensä kanssa, toimeentuloedellytyksen summa kasvaa jokaisesta perheenjäsenestä. Lisätietoa opiskelijoiden oleskeluluvista löytyy Maahanmuuttoviraston sivuilta.

Riihimäellä varaudutaan HAMKin kansainvälisten opiskelijoiden saapumiseen esimerkiksi lähettämällä uusille opiskelijoille kysely, jossa kysellään heidän perustietojaan ja erityisesti lisätietoja mahdollisista perheenjäsenistä, jotka tulevat heidän kanssaan. Opiskelijoiden saavuttua pidetään yhteistyössä HAMKin ja eri toimijoiden kanssa infotilaisuus kaupungin palveluista ja koko lukuvuoden ajan

jalkaudutaan kampukselle. HAMKin kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä kaikissa vaiheissa. Edellisessä luvussa kuvattuja asettautumispalveluita tarjotaan myös kansainvälisille opiskelijoille ja heidän perheilleen.



3 Palvelut

Tässä luvussa avataan tarkemmin kotoutumishelman aikaisia palveluiden sisältöä ja vastuutahoja.

3.1. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi

Etelä-Hämeen työllisyysalueella työvoimaviranomaisen ja kuntien kotoutumispalveluiden palvelut yhdistyvät ja kaikista työllisyysalueen ja kuntien maahan muuttaneiden palveluista vastaa EHTA/Kotoutumispalvelut. Riihimäellä ja Janakkalassa sijaitsevat palvelupisteet, joihin maahan muuttanut voi tulla ja ilmoittautua palveluiden asiakkaaksi. Hausjärven ja Lopen palvelupisteet ovat auki kerran viikossa. Ilmoittautumisen yhteydessä tehdään suppea palvelutarpeen arviointi ja ohjataan asiakas varsinaiseen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin asiakkaan tilanteen ja tarpeen mukaan.

Asiakkaat voivat näin ollen tulla suoraan palvelupisteille, mutta lisäksi heitä tavoitetaan kuntakirjeellä, joka lähetetään kuntaan muuttaneille vieraskielisille henkilöille ja jossa kerrotaan palveluista. Lisäksi tietoa EHTAn kotoutumispalveluista jaetaan esimerkiksi

paikallisissa oppilaitoksissa, internetissä ja jalkautumalla erilaisiin tapahtumiin. Osa asiakkaista, kuten kiintiöpakolaiset, ovat kotoutumispalveluiden piirissä heti Suomeen saavuttuaan. Asiakkaiden tavoittamiseksi tehdään yhteistyötä esimerkiksi kuntien peruspalveluiden ja Oma Hämeen kanssa.

Lain mukaan (Laki kotoutumisen edistämisestä) kunnan (tässä tilanteessa EHTA/Kotoutumispalvelut) on laadittava osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi maahan muuttaneelle, jonka ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröimisestä on kulunut enintään kolme vuotta. Myös luvussa 3.2. esiteltävässä kotoutumissuunnitelman laatimisessa noudatetaan samaa aikarajaa. Ihmiskaupan uhrin kohdalla voidaan poiketa kolmen vuoden määräajasta, jos hänet tavoitetaan palveluiden piiriin vasta määräajan päätyttyä.

Arviointi on tehtävä, kun maahan muuttanut henkilö on työtön työnhakija tai kansainvälistä suojelua saava tai hänen perheenjäsenensä, toimeentulotukea muuten kuin tilapäisesti saava, kotihoidon tukea saava, alaikäisenä ilman huoltajaa tullut, ihmiskaupan uhri tai muuten arviointia tarvitseva henkilö. Maahan muuttanut voi myös itse pyytää palvelutarpeen ja osaamisen arviointia. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi käynnistetään viipymättä, kun työllisyysalue saa tiedon tällaisesta henkilöstä. Työnhakijaksi ilmoittautuneiden ja kotoutumiskoulutukseen (ks. luku 3.4.) ohjautuvien osalta osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin osallistuu soveltuvin osin myös koulutuksenjärjestäjä.

Arviointi toteutetaan maahan muuttaneen äidinkielellä tai hänen hyvin osaamallaan kielellä. Arvioinnin aikana selvitetään esimerkiksi maahan muuttaneen tavoitteet ja toiveet, aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito, työllistymisen ja kotoutumisen edellytyksiin vaikuttava työ- ja toimintakyky sekä muut työllistymiseen ja kotoutumiseen merkittävästi vaikuttavat tekijät. Palvelutarpeen ja osaamisen arvioinnin perusteella päätetään mitkä ovat tarpeenmukaisia palveluita ja tehdäänkö asiakkaalle kotoutumissuunnitelma.

3.1.1. Monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi

Monialaiseen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin osallistuu maahan muuttaneen lisäksi useampia eri tahoja. EHTAn kotoutumispalvelut kutsuu Oma Hämeen kotoutumispalveluiden työntekijän mukaan arviointiin, jos on syytä uskoa maahan muuttaneen hyötyvän laaja-alaisesta tuesta ja monien viranomaisten järjestämistä kotoutumispalveluista. Oma Hämeen kotoutumispalveluiden työntekijän osallistumisesta arviointiin on hyötyä erityisesti, mikäli kyseessä on Suomeen kiintiöpakolaisena vastaanotettu henkilö, ihmiskaupan uhri tai ilman huoltajaa maahan tullut lapsi tai nuori.

Monialaisen arvioinnin aikana selvitetään muiden kotoutumisen kannalta tärkeiden asioiden lisäksi sosiaali- ja terveystyöpalveluiden tarpeet. Monialaiseen arviointiin osallistuu Oma Hämeestä aina kotoutumispalveluiden työntekijä. Tarvittaessa arviointiin voidaan ottaa mukaan muidenkin Oma Hämeen palveluiden työntekijöitä.

3.2. Kotoutumissuunnitelma

Jos osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnissa on arvioitu, että maahan muuttanut tarvitsee kotoutumisen edistämiseksi kotoutumissuunnitelmaa, se laaditaan. EHTAn kotoutumispalvelut laativat suunnitelman, jossa sovitaan yhdessä maahan muuttaneen kanssa yksilöllisistä kotoutumisen ja työllistymisen tavoitteista, palveluista ja palveluihin osallistumisesta.

Yksilöllisten tavoitteiden asettamisessa on otettava huomioon maahan muuttaneen toiveet, osaaminen, elämäntilanne sekä työ- ja koulutushistoria. Maahan muuttaneen, joka on työnhakija, tavoitteeksi on muiden kotoutumista edistävien tavoitteiden ohella asetettava työllistyminen tai yrittäjyys. EHTAn kotoutumispalvelut vastaa siitä, että kotoutumissuunnitelmaan tai monialaiseen kotoutumissuunnitelmaan sisällytetyt

palvelut muodostavat maahan muuttaneen kotoutumista edistävän tarkoituksenmukaisen ja tarvittaessa monialaisen palvelukokonaisuuden.

EHTAn kotoutumispalvelut seuraa kotoutumissuunnitelman toteutumista.

Kotoutumissuunnitelma tarkistetaan, jos maahan muuttaneen palvelutarpeessa tai elämäntilanteessa tapahtuu muutoksia tai jos maahan muuttanut pyytää tarkistusta. Kotoutumissuunnitelma tarkistetaan joka tapauksessa vähintään kuuden kuukauden välein.

Kotoutumissuunnitelman kesto määräytyy yksilöllisesti suunnitelmassa sovittujen tavoitteiden, kertyneen työ- ja koulutushistorian ja muun osaamisen ja suunniteltujen ja tarjottujen palveluiden perusteella. Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma laaditaan enintään yhden vuoden ajaksi. Yhteenlaskettu enimmäiskesto on kaksi vuotta ensimmäisen kotoutumissuunnitelman laatimisesta. Tietyissä tilanteissa enimmäiskesto voidaan pidentää enintään kahdella vuodella, tilanteet on eritelty Laissa kotoutumisen edistämisestä (23 §).

3.2.1. Monialainen kotoutumissuunnitelma

Monialainen kotoutumissuunnitelma tehdään maahan muuttaneelle, jonka on arvioitu hyötyvän monien eri viranomaisten ja muiden tahojen tarjoamasta tuesta ja palveluista. Monialaisen kotoutumissuunnitelman laatii maahan muuttanut yhdessä EHTAn kotoutumispalveluiden ja Oma Hämeen sekä muiden tarvittavien tahojen kanssa. Monialaisessa kotoutumissuunnitelmassa sovitaan, mihin palveluihin maahan muuttanut osallistuu ja milloin. Suunnitelman avulla varmistetaan, että maahan muuttanut saa ensimmäiseksi tukea oman kotoutumisensa kannalta tärkeimpiin asioihin ja että maahan muuttaneen on mahdollista osallistua kaikkiin hänelle suunniteltuihin palveluihin. Monialaisen kotoutumissuunnitelman tarkastamiseen ja keston pätevät samat periaatteet kuin kotoutumissuunnitelmaankin.

Monialaisen kotoutumissuunnitelman laatimiseen osallistuu Oma Hämeestä aina kotoutumispalvelujen työntekijä. Tarvittaessa suunnitelman laatimiseen voidaan ottaa mukaan myös muiden Oma Hämeen palveluiden työntekijöitä.

3.3. Monikielinen yhteiskuntaorientaatio

Monikielistä yhteiskuntaorientaatiota tarjotaan kotoutuja-asiakkaille. Kotoutuja-asiakas on maahan muuttanut, jolla on voimassa oleva kotoutumissuunnitelma tai monialainen kotoutumissuunnitelma. Etelä-Hämeen työllisyysalueella tarjotaan harkinnan mukaan yhteiskuntaorientaatiota myös muille maahan muuttaneille, jos heidän arvioidaan hyötyvän palvelusta.

Monikielinen yhteiskuntaorientaatio on kurssi, jossa Suomeen muuttanut saa tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta omalla äidinkielellään tai muulla hyvin osaamallaan kielellä. Yhteiskuntaorientaatio sisältää tietoa esimerkiksi Suomessa asumisesta, elämisestä ja työskentelemisestä, suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta, arvoista ja normeista ja yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista. Valtioneuvoston asetuksessa määritellään tarkemmin yhteiskuntaorientaatiossa vähintään käsiteltävät aiheet.

Suomen Pakolaisapu ry ja Opetushallitus ovat tehneet yhteiskuntaorientaation oppimateriaalin, joka päivitetään vuoden 2025 alkuun mennessä. Materiaali myös käännetään eri kielille. Ensimmäinen oppikirja ilmestyi vuonna 2017 ja tämä on saatavilla usealla kielellä. Oppimateriaalit ja lisätietoa yhteiskuntaorientaatiosta löytyvät yhteiskuntaorientaatio.fi sivulta.

Monikielinen yhteiskuntaorientaatio sisältää vähintään 70 tuntia opetusta ja itsenäistä opiskelua. 70 tunnin jakautuminen opetuksen ja itsenäisen opiskelun kesken vaihtelee tilanteen mukaan ja riippuu esimerkiksi siitä, mitkä ovat osallistujien digitaidot, kuinka pitkään osallistujat ovat asuneet Suomessa ja kuinka Suomeen verrattuna erilaisesta kulttuurista osallistujat tulevat.

On suositeltavaa, että yhteiskuntaorientaatio järjestetään lähiopetuksena, jotta dialogisuus toteutuu mahdollisimman hyvin. Kuitenkin erilaiset hybriditoteutukset ja etätoteutukset ovat mahdollisia, varsinkin harvinaisempien kielten kohdalla.

Kouluttajana toimii lähtökohtaisesti henkilö, joka osaa opetuskieltä erittäin hyvin, osaa riittävästi suomea ja jolla on omaa kokemusta Suomeen kotoutumisesta. Diakonia-ammattikorkeakoulu ja Tampereen Aikuiskoulutuskeskus ovat aloittaneet hankkeen, jossa koulutetaan yhteiskuntaorientaation kouluttajia.

Lähtökohtaisesti yhteiskuntaorientaatiota tarjotaan mahdollisimman pian Suomeen saapumisen jälkeen (kun maahan muuttaneelle on laadittu osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi ja sen perusteella kotoutumissuunnitelma, jossa on sovittu yhteiskuntaorientaatioon osallistumisesta). Yhteiskuntaorientaatio on tarkoituksenmukaisinta järjestää ennen kotoutumiskoulutusta.

Kotoutumiskoulutuksessa maahan muuttanut oppii samoista teemoista, mutta suomeksi. On hyvä, että hänellä on pohjalla omakielistä tietoa samoista teemoista. Tilanteet ovat kuitenkin yksilöllisiä, ja yhteiskuntaorientaation kurssin voi suorittaa myös myöhemmin, jos se on tarkoituksenmukaista asiakkaan kotoutumispolulla.

Etelä-Hämeen työllisyysalueella monikielinen yhteiskuntaorientaatio toteutetaan yhdessä kaikille työllisyysalueen kotoutuja-asiakkaille. Käytännössä tämä voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että ryhmä kokoontuu Riihimäellä, ja Janakkalan, Hausjärven ja Lopen asiakkaat joko matkustavat paikan päälle, tai osallistuvat etänä, mahdollisuuksien mukaan yhdessä kunnan palvelupisteessä sijaitsevassa tilassa. Vähintään ukrainankielinen yhteiskuntaorientaatio toteutetaan työllisyysalueen omana toteutuksena työllisyysalueen oman työntekijän toimesta. Muissa kielissä yhteiskuntaorientaation järjestämisessä tullaan tekemään tiivistä yhteistyötä lähialueen kuntien ja työllisyysalueiden kanssa. Harvinaisimmissa kielissä hyödynnetään aiemmin mainittua Pakolaisavun ja Opetushallituksen luomaa oppimateriaalia, joka päivitetään myös verkko-opetusmateriaaliksi.

3.4. Kotoutumiskoulutus ja kielitaidon päättöttestaus

Kotoutumiskoulutus järjestetään Etelä-Hämeen työllisyysalueella maahan muuttaneille henkilöille, jotka eivät ole oppivelvollisia. Koulutukseen voidaan ohjata niin kotoutumisajalla kuin kotoutumisajan ulkopuolellakin olevia asiakkaita. Koulutukseen ohjataan sekä työnhakijana että työvoiman ulkopuolella olevia maahan muuttaneita. Työllisyysalue tekee opiskelijavalinnat. Koulutuksen järjestäjä osallistuu soveltuvin osin maahan muuttaneelle tehtävään osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin (ks. luku 3.1.). Palvelutarpeen arvioinnin jälkeen opiskelijan kielitaito testataan.

Kielitaidon alkutestaus, kotoutumiskoulutus ja kielitaidon päättöttestaus hankitaan palveluntuottajalta. Hankinnan lopputulos selviää loppuvuodesta 2024.

Palveluntuottaja toteuttaa koulutuksen noudattaen Aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteita (OPH 2022:1a).

Kotoutumiskoulutuksen alussa rakennetaan opiskelijan kanssa yhdessä hänelle selkeä ja realistinen henkilökohtainen, tavoitteellinen kotoutumispolku, jonka pohjana on EHTAn kotoutumispalveluiden laatima kotoutumissuunnitelma. Suunnitelmaa tarkistetaan ja päivitetään säännöllisesti koulutuksen aikana yhdessä kotoutumispalveluiden kanssa. Muutenkin kotoutumispolku tehdään ja sitä seurataan ja päivitetään tiiviissä kolmikannassa opiskelijan, koulutuksen järjestäjän ja EHTAn kotoutumispalveluiden kanssa. Opiskelija ohjataan tarvittaessa sosiaalipalveluiden piiriin. Ohjauksessa ja opetuksen suunnittelussa käytetään myös erityisopettajaa niiden opiskelijoiden kohdalla, joilla on vaikeuksia oppimisessa tai muita työ- ja toimintakyvyn rajoitteita.

Opiskelija sitoutuu henkilökohtaiseen suunnitelmaan ja tavoitteisiin ja saa hyvät valmiudet siirtyä mahdollisuuksien mukaan jo kotoutumiskoulutuksen aikana työelämään tai jatko-opintoihin. Kotoutumiskoulutus on työmarkkinalähtöistä,

valmentavaa, ohjaavaa ja tavoitteellista alusta alkaen. Kielen opiskelu sekä osaamisen ja ammatillisten valmiuksien kehittyminen tukevat toinen toisiaan. Koulutuksen aikana selvitetään opiskelijan aikaisemman koulutuksen ja työkokemuksen kautta syntyneitä osaamista. Tarvittaessa käynnistetään ulkomailla suoritettun tutkinnon tunnustamisen prosessi. Myös työnhakuun tarjotaan tukea ja erilaisten työelämän sertifikaattien suorittaminen (suomen kielellä) mahdollistetaan, jos sertifikaatin suorittaminen edesauttaa opiskelijan työllistymistä. Opiskelija voi suorittaa myös osana kotoutumiskoulutusta keskitason tai ylimmän tason yleisen kielitutkinnon (YKI-tutkinto) suomen kielestä, jos tuleva työ tai jatkokoulutus edellyttää tutkinnon suorittamista.

Kotoutumiskoulutusta voidaan toteuttaa joko lähi- tai etätoteutuksella. Yhden opiskelijatyöpäivän kesto on 7 x 45 minuuttia. Sekä lähi- että etätoteutukseen kuuluu viisi 45 minuutin oppituntia päivässä. Kaksi 45 minuutin oppituntia päivässä käytetään itsenäiseen työskentelyyn, oppilaan ohjaukseen tai soveltuvin osin johonkin ryhmätoimintaan, josta on sovittu opiskelijan kotoutumissuunnitelmassa. Näin kotoutumiskoulutusta yhdistetään joustavasti myös muihin tarjolla oleviin palveluihin.

Kotoutumiskoulutus jaetaan neljään jaksoon. Kunkin jakson yhteydessä arvioidaan opiskelijan kielitaidon ja osaamisen edistyminen sekä tarkistetaan tavoitteiden realistisuus, tehdään suositus opintojen jatkosta tai mahdollisesti muista palveluista, jotka voisivat edistää opiskelijan kotoutumistavoitteiden saavuttamista. Jaksoon kaksi sisältyy kieliharjoittelujakso, jonka pituus on 2–3 viikkoa. Jaksoon kolme tai neljä (tai ennen näitä, jos se sopii yksilölliseen kotoutumispolkuun) sisältyy vähintään kuuden viikon mittainen työelämäjakso. Työelämäjakso voidaan korvata osittain (enintään 10 päivää) lähiopetusjaksolla, ammattialaan tai koulutusalaan tutustumisella tai muulla toiminnalla, joka tukee jatko-opintoja, työllistymistä ja kotoutumista.

Korkeakoulutetulle opiskelijalle voidaan tarjota koulutuksen aikana mahdollisuutta mentorointiin 2–7 oppitunnin verran. Mentoroinnissa opiskelija saa kontaktin oman alansa asiantuntijaan, jolla on saman alan koulutus ja joka työskentelee alan tehtävissä Suomessa.

Kotoutumiskoulutuksen kielitaitotavoite on B1.1 (eurooppalaisen viitekehyksen mukaan). Koulutuksen päätyttyä palveluntuottaja järjestää kielitaidon päättötestauksen kotoutumista edistävän lain 26 § mukaisesti. Opiskelijalle annetaan todistus suoritetusta koulutuksesta tai osallistumistodistus koulutukseen osallistumisesta. Todistus sisältää myös arvion opiskelijan kielitaidon tasosta. Lisäksi laaditaan kirjallinen jatkosuunnitelma yhdessä opiskelijan kanssa.

Jos koulutuksen suorittamisen jälkeen opiskelija ei saa työ- tai opiskelupaikkaa tai jatkopolku ei muulla lailla etene, sillä lailla kun koulutuksen aikana suunniteltiin, asiakkaalla on mahdollisuus seurantajaksoon. Päätöksen seurantajaksole ohjaamisesta tekee työllisyysalue. Seurantajakson on käynnistyttävä kahden kuukauden kuluessa koulutuksen päättymisestä. Seurantajakso on kestoltaan yksi viikko. Seurantajaksoilla jatkosuunnitelma päivitetään ja annetaan yksilöohjausta oman polun löytämiseen.

Yhteistyötä varten luodaan yhteistyöryhmä, johon kuuluvat palveluntuottajan edustajat sekä työllisyysalueen edustajat. Lisäksi yhteistyöryhmään voi tarvittaessa kutsua muita asiantuntijoita. Ryhmässä kehitetään palvelukokonaisuutta ja yhteensovittamista sekä sovitaan tarvittaessa yhdessä palvelun toteutuksen käytännön asioista.

3.5. Kotoutumisohjelman aikainen ohjaus ja neuvonta

Luvussa 2 useammissa asiakasryhmien palvelupoluissa käytetään termiä ”Alkuvaiheen kotoutumistoimet”. Alkuvaiheen kotoutumistoimilla tarkoitetaan usein tiiviimmän ohjauksen ja neuvonnan tarvetta, kun henkilö on juuri muuttanut Suomeen tai siirtynyt vastaanottokeskuksesta kuntalaiseksi. Alkuvaiheessa on monia hoidettavia asioita, joihin henkilö saattaa tarvita apua: asunnon etsiminen (jos siirrytään vastaanottokeskuksesta kuntaan), eri viranomaisissa asioiminen (DVV:lle rekisteröityminen, poliisilta henkilökortin hankkiminen, mahdollisesti

matkustusasiakirjan hakemuksen tekeminen Migrille), pankkitilin avaaminen, mahdollisten Kelan tukien hakeminen. Lisäksi jos perheessä on lapsia, on lapsille haettava koulu- tai varhaiskasvatuspaikkoja. EHTAn kotoutumispalvelut neuvovat näissä kaikissa asioissa, ohjaavat oikeaan paikkaan ja tarvittaessa saattavat eri palveluihin.

Riihimäellä maahan muuttaneita palvelee ohjaus- ja neuvontapiste Kotola. Kotola on auki joka arkipäivä. Kotolan kautta saa alkuvaiheen kotoutumistoimiin liittyvää ohjausta ja neuvontaa. Lisäksi Kotolan kautta voi ilmoittautua kotoutumispalveluiden asiakkaaksi, ja päästä osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin ja sitä kautta erilaisiin palveluihin (lisätietoa luvuissa 3.1.–3.4.). Kotola tarjoaa myös matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa kaikille maahan muuttaneille riippumatta maahanmuuton syystä tai maassaolon kestosta. Lisäksi Kotolassa järjestetään työpajoja eri aiheista (esimerkiksi liittyen digitaitojen vahvistamiseen ja erilaisten verkon asiointipalvelujen itsenäisen käytön harjoitteluun), suomen kielen kerhoja ja muuta, vaihtelevaa ryhmätoimintaa.

Kotopalvelupiste Turengissa palvelee kaikkia Janakkalan kunnan vieraskielisiä asukkaita ilman ajanvarausta. Tällä hetkellä kotopalvelupiste palvelee yhtenä iltapäivänä viikossa ja tarpeen mukaan asiointissa on mahdollisuus tulkkaukseen. Kotopalvelupisteestä saa yleistä kevyttä neuvontaa ja ohjausta oikeisiin palveluihin. Kotopalvelupisteen täsmälliset aukioloajat löytyvät [Janakkalan kunnan verkkosivuilta](#).

Janakkalaan muuttaneille vieraskielisille uusille asukkaille lähetetään kotiin kertaluontoinen mainoskirje kotopalvelupisteestä sekä osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin mahdollisuudesta. Janakkalan kunnan kotoutumispalvelut lähettävät infokirjeitä uusille vieraskielisille kuntalaisille kootusti muutaman kerran vuodessa. Tiiviimpää palvelua tarjotaan asiakkaille, joilla on voimassa oleva kotoutumissuunnitelma.

Hausjärvi ja Loppi tuottavat itse ohjaus- ja neuvontapalvelua tai ostavat tarvittaessa sen ulkopuoliselta toimijalta. Ohjaus- ja neuvontapalveluista maahan muuttanut saa tukea ja apua arjen haasteisiin ja pulmiin.

3.6. Muu suomen kielen osaamista, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia sekä työllistymistä ja yrittäjyyttä edistävä koulutus ja palvelut

Etelä-Hämeen työllisyysalueella on paljon myös muita palveluita, jotka edistävät maahan muuttaneen kotoutumista alueelle ja lisäävät alueen pitovoimaa.

Työllisyysalueella tarjotaan monipuolisesti työllisyyttä ja yrittäjyyttä edistäviä palveluita, ja esimerkiksi koko työllisyysalueen työvoimakoulutustarjotin avautuu luonnollisesti myös maahan muuttaneille. Lisätietoa työllisyysalueen neuvonta-, koulutus- ja valmennuspalveluista tulee päivittymään ehtapalvelut.fi -sivustolle syksyn 2024 ja alkuvuoden 2025 aikana. Omaehtoisesta opiskelusta säädetään sekä [Laissa työvoimapalveluiden järjestämisestä](#) sekä [Laissa kotoutumisen edistämisestä](#).

Kotoutujan työllistymis- ja kotoutumismahdollisuuksia edistävää koulutusta voidaan tukea omaehtoisena myös kotoutumislain perusteella. Tukeminen edellyttää, että kyse on suomen tai ruotsin kielen opiskelusta taikka opiskelu tapahtuu pääasiassa suomen tai ruotsin kielellä.

Työllisyysalueella on rakennettu pohjaa siihen, että paikalliset yritykset aktivoituvat kansainvälisen rekrytoinnin teemojen äärelle. On järjestetty erilaisia tapahtumia ja [tehty paikallisille yrityksille suunnattu esite](#), jossa on kerrottu tietoa kansainvälisestä rekrytoinnista ja madallettu kynnystä aloittaa kansainvälinen rekrytointi. Yksi esimerkki tapahtumista on 9.10.2024 järjestetty yritysilta, joka järjestettiin paikallisille yrityksille yhteistyönä Riihimäen kaupungin kotoutumis- ja työllisyyspalveluiden ja Janakkalan, Hausjärven ja Lopen kuntien kanssa.

Jos maahan muuttaneen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnissa nousee esiin kiinnostus yrittäjyyteen, voidaan osana kotoutumispolkua ohjata hänet yrittäjän neuvontaan ja tätä kautta perustamaan omaa yritystä. Esimerkiksi Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy:llä (RTOY) toimii yritysneuvoja, joka antaa yrittäjille neuvontaa niin yrityksen perustamisessa, kun yrityksen jo toimiessa. Jos tulee yhteydenotto kansainväliseltä osaajalta, jolla on bisnesidea ja ajatus tulla Suomeen harjoittamaan yritystoimintaa, myös näissä tapauksissa voidaan ohjata RTOY:n yritysneuvojalle.

Riihimäki on kansainvälisesti tunnettu robotiikan pääkaupunki, jossa robotiikan oppiminen alkaa jo varhaiskasvatuksessa ja jatkuu korkea-asteelle saakka. Kaupungin teknologia ja innovaatio -yksikkö tekee yhteistyössä kotoutumispalveluiden kanssa kansainvälisten yritysten houkuttelua alueelle esimerkiksi juuri robotiikan alalla. Toinen vahva suuntaus on puolustusteknologia. Defence Innovation Network Finland (DEFINE) on Riihimäen kaupungin käynnistämä innovaatioekosysteemi, minkä puitteissa on tavoitteena rakentaa kansainvälisesti korkeatasoinen puolustus- ja turvallisuusalan verkosto.

Suomen kielen opetuksessa yhteistyötä on tehty laaja-alaisesti jo pidempään ja vahva yhteistyö jatkuu myös vuonna 2025. Esimerkiksi Riihimäen kaupungin kotoutumispalvelut järjestävät kansalaisopiston toteuttamana suomen kielen kurseja, joissa on yhteensä n. 100 oppijaa. Suomen Punaisen Ristin (SPR) ja Luetaan yhdessä -verkoston vapaaehtoiset pitävät suosittuja suomen kielen tunteja ohjaus- ja neuvontapiste Kotolassa. Luvussa 4.3. kerrotaan lisää kolmannen sektorin toiminnasta kotoutumisen edistämässä.

Perheiden, lasten ja nuorten kanssa ja parissa tehdään myös kotoutumistyötä. Tämä työ edistää omalta osaltaan yhteiskuntaan kiinnittymistä. Alueella (Riihimäellä ja Janakkalassa) on järjestetty yhteistyössä Oma Hämeen kanssa tarpeen mukaan vertaistukiryhmiä vanhemmuuden tukemiseksi. Esimerkiksi Riihimäen kaupungin kotoutumispalvelut ovat järjestäneet sekä itsenäisesti että yhteistyössä nuorisopalveluiden kanssa kesä- ja syysleirejä lapsille. Kotolasta on tarjottu tilaa lasten taidekerhoon, jota on pitänyt viikoittain ukrainalainen ohjaaja. Vuonna 2025 on tulossa

muiden toimintojen lisäksi ryhmätoimintaa maahan muuttaneille äideille. Toiminta tulee perustumaan opinnäytetyönä tehtävään kyselyyn, jossa kysytään äitien toiveita ja tarpeita.

Kaikessa toiminnassa on keskiössä maahan muuttaneiden tarpeet, toiveet ja aktiivinen osallistuminen toimintaan ja sen suunnitteluun.

4 Muuta

Tässä luvussa kerrotaan kuntien kotoutumiseen liittyvistä peruspalveluista kunnittain, Oma Hämeen palveluista, järjestö-, seurakunta- ja seuratoiminnasta alueella sekä käsitellään asiakasviestintää ja kotoutumisohjelman seurantaa.

4.1. Kunnan peruspalvelut osana maahan muuttaneiden kotoutumista

4.1.1. Riihimäki

Koko kaupunki ja kunnan peruspalvelut toimivat yhdessä sujuvan kotoutumisen edistämiseksi.

Varhaiskasvatuksessa maahan muuttaneet lapset sijoittuvat asuinalueensa mukaisesti eri päiväkoteihin. Mikäli lapsella ei ole tarvetta kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen, suositellaan osallistumista avoimeen varhaiskasvatukseen, jota kautta syntyy kontakteja niin lapsille kuin huoltajillekin. Lasten suomen kielen oppimista tuetaan esimerkiksi kuvatuon avulla. Yksiköissä pidetään myös kielikerhoja/S2-kerhoja, joihin osallistuu niin vieraskielisiä kuin suomea äidinkielenään puhuvia lapsia. Virallisissa tilanteissa käytetään tarvittaessa tulkkia.

Perusopetuksessa työskentelee maahanmuuttajaopetuksen koordinaattori. Kun oppilas muuttaa Riihimäelle ilman suomen kielen taitoa, hänellä on oikeus valmistavan opetuksen vuoteen. Riihimäellä peruskouluissa järjestetään oppilaalle vuoden verran opetusta, joka tähtää suomen kielen kehittyvään alkeiskielitasoon sekä kouluun sopeutumiseen. Tämän vuoden jälkeen oppilaat siirtyvät tavallisille suomalaisille luokille perusopetuksen oppilaisiksi.

Opetuspalveluissa on lisätty monikielisen materiaalin määrää. Kouluun voi ilmoittautua avoimella englanninkielisellä lomakkeella, ja nyt myös muuta informaatiota on saatavilla enemmän muilla kielillä. Myös tietoutta tulkkien käyttämisen mahdollisuudesta on lisätty kouluissa ja kouluja on kannustettu tulkin käyttöön tarvittaessa. On myös kehitetty koko henkilökunnan kielitietoisuuden opetuksen taitoja. Eri kouluissa on ollut palkattuna myös integraatiota tukevia opettajia. Nämä opettajat ovat pystyneet keskittymään nimenomaan juuri perusopetukseen integroituneiden oppilaiden asioihin.

Oppilailla on oikeus myös oman äidinkielen opetukseen täydentävässä opetuksessa. Opetusta on 2 oppituntia viikossa. Uskonnoista Riihimäellä voi opiskella evankelisluterilaisen uskonnon ja elämäntietämisen lisäksi ortodoksisen uskonnon ja islamin opetusta.

Riihimäellä on käynnissä Harrastamisen Suomen malli -hanke, jossa järjestetään monia erilaisia harrastusmahdollisuuksia maksuttomasti koulupäivän yhteydessä. Mallissa toteutetaan etsivää toimintaa, jossa jotkin toimet on suunnattu ainoastaan maahan muuttaneille (esimerkiksi vierailut valmistavan opetuksen luokissa, tehostettu yhteydenpito maahan muuttaneille huoltajille esimerkiksi opettajien kautta Wilman lisäksi, viestintä eri kielillä kaupungin eri kanavissa).

Kaupungin nuorisopalveluiden toimintaan ovat kaikki tervetulleita. Mainoksia ja ohjeita on käännetty englanniksi ja ukrainaksi. Kotoutumis- ja nuorisopalvelut ja nuorisopalvelut ovat järjestäneet yhteistyössä kesäleirin riihimäkeläisille lapsille. Etsivä nuorisotyö on jalkautunut eri oppilaitoksiin ja esimerkiksi Hämeen ammattikorkeakoululla

tavoitellaan kansainvälisiä opiskelijoita mukaan toimintaan ja esimerkiksi käymään nuorisokahvila Pointissa. Kotoutumispalvelut ja Ohjaamo ovat tehneet paljon yhteistyötä ja Ohjaamon palveluita on esitelty asiakkaille.

Kaupungin liikuntapalveluissa palvellaan myös englanniksi, lisäksi ohjeita ja mainoksia on käännetty englanniksi ja ukrainaksi. Liikuntakeskus pitää huolta ulko- ja sisäliikuntapaikoista, tarjoaa liikuntaneuvontaa ja mahdollisuutta osallistua eri liikuntaryhmiin.

Kaupunginkirjastosta saa kirjastokortin henkilöllisyystodistuksella, joka voi olla myös esimerkiksi oman kotimaan passi. Ilmoittautumislomake on saatavilla suomeksi, englanniksi ja venäjäksi. Kokoelmassa on kirjallisuutta englanniksi, ruotsiksi venäjäksi, ukrainaksi, ranskaksi, saksaksi, espanjaksi ja muutamalla muulla kielellä.

Avointen hyvinvointipalveluiden toimintapaikka Riksulan kaupunkilaisille avoin kohtaamispaikkatoiminta toimii osaltaan myös kotoutumisen tukena. Riksula sijaitsee kulttuuri- ja yhteisötila Antonin talolla, jossa on tarjolla esimerkiksi maksuttomia, avoimia kerhoja, luentoja ja tapahtumia sekä apua ja neuvontaa elämän eri vaiheisiin, yhteistyössä paikallisten järjestöjen ja yhdistysten kanssa. Tiloja tarjotaan myös järjestöjen ja kaupunkilaisten käyttöön eri tilaisuuksia varten.

Riihimäen museoilla on vuoden aikana useampi ilmaispäivä, jolloin näyttelyihin pääsee tutustumaan maksutta ja monesti ohjelmaan kuuluu myös maksuttomia opastuksia. Riihimäelle muuttaneille ukrainalaisille on myös tarjottu maksuton sisäänpääsy. Museoiden kulttuuripolku-kierroksille on osallistunut valmentavan opetuksen ryhmiä ja lisäksi museot ovat Kaikukortti-kohteita.

4.1.2 Janakkala

Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa on tällä hetkellä lapsia 11 eri kieliryhmästä. Lapset sijoittuvat varhaiskasvatusyksiköihin asuinpaikkansa ja päiväkotien paikkatilanteen mukaisesti. Lapsen varhaiskasvatusryhmässä tuetaan kielitaidon kehittymistä. Kielenoppimisen lähtökohtana on arkielämän kieli, jota omaksumalla

lapsi saa valmiuksia havaintojen tekemiseen sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen. Varhaiskasvatus tukee lapsen kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan ja tutustuttaa myös suomalaiseen kulttuuriin. Aloitus- ja varhaiskasvatuskeskustelut käydään tarpeen mukaan tulkkiväitteisesti. Kunta tarjoaa myös avointa varhaiskasvatusta, johon voi osallistua ilmaiseksi yhdessä lapsen kanssa tai lapsi voi osallistua avoimen varhaiskasvatuksen lapsiryhmiin 1–2 kertaa viikossa.

Perusopetuksessa on tällä hetkellä yksi valmistava luokka, joka toimii Turengin koulukeskus Välkyyssä. Perusopetukseen valmistavaa opetusta järjestetään niille maahanmuuttajataustaisille oppilaille, joiden suomen kielen taito ja muut valmiudet eivät vielä riitä perusopetuksen aloittamiseen. Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää oppilaan suomen kielen taitoa ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavia valmiuksia perusopetusta varten. Oman äidinkielen opetusta järjestetään oppilaalle mahdollisuuksien mukaan. Kun oppilaan valmiudet riittävät perusopetuksen aloittamiseen, hän voi siirtyä opiskelemaan omaan lähikouluun.

Janakkalan nuorisopalvelut ovat suuressa roolissa tukemassa Finest Future-ohjelman kautta Janakkalaan lukioon saapuvia aasialaisia opiskelijoita. Nuorisopalvelut järjestävät Finest Future -opiskelijoiden asumisen kokonaisuuden sekä muita tukipalveluja. Nuorisopalveluiden työpaja Kinossa sekä kaikille avoimessa palvelutarjonnassa on myös vieraskielisiä nuoria. Nuorisopalvelut pyrkivät käyttämään suomen kieltä vahvistaakseen nuorten kehittymässä olevaa kielitaitoa

Janakkalan liikuntapalvelut huomioivat vieraskielisiä muun muassa erikielisillä ohjeistuksilla kuntosalilla ja uimahallissa. Kunnan liikuntapalvelut ovat kaikkien kuntalaisten käytössä.

4.1.3. Hausjärvi

Hausjärven peruspalveluissa on 4 päiväkotia, Hikiän päiväkotia, Ryttylän päiväkotia ja Oitin päiväkotia sekä Kirkonkylän päiväkotia.

Hausjärvellä eri kieli- ja kulttuuriryhmien lasten varhaiskasvatus järjestetään perheen asuinalueen päiväkodissa suomen kielellä. Lapsen kieli- ja kulttuuri-identiteettien sekä itsetunnon kehittymistä tuetaan yhteistyössä perheen kanssa. Huoltajia pyydetään mukaan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen mahdollisuuksien ja mielenkiinnon mukaan. Lapsen äidinkielen tärkeyttä korostetaan ja kannustetaan säilyttämään se. Hausjärven kunnan varhaiskasvatuksessa on käytössä seudullinen S2-opetuksen työkalu suomen kielen opettamisen tueksi. Tulkkipalveluita käytetään tarvittaessa, joilla varmistetaan molemminpuolinen ymmärrys lasta koskevista asioista. Henkilöstöllä tulee olla oman kulttuurin tuntemukseen ja kunnioitukseen pohjautuva myönteinen asenne muita kulttuureita kohtaan.

Perusopetus tapahtuu neljässä koulussa: Oitissa sijaitseva Hausjärven yhtenäiskoulu, Ryttylän koulu, Hikiällä sijaitseva Eskon koulu ja Monnin koulu. Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu kaikille niille esi- ja perusopetusikäisille maahanmuuttotoustaustaisille lapsille ja nuorille, joilla ei ole vielä tarvittavia kielellisiä valmiuksia esi- tai perusopetuksessa opiskeluun. Opetukseen voivat osallistua sekä vasta maahan muuttaneet että Suomessa syntyneet maahanmuuttotoustaist lapset ja nuoret. Opetukseen osallistuminen ei edellytä oleskelulupaa.

Hausjärven ja Lopen kansalaisopisto tai lähikuntien kansalaisopistot tuottavat ajoittain suomen kielen opiskelua ja yhteiskuntatietoutta lisäävää opiskelua. Kansalaisopistot ovat kaikille avoimia oppilaitoksia, joissa voi oppia uusia tietoja ja taitoja. Useimmiten tarjontaan kuuluu taideaineiden, käsityön ja musiikin kursseja, kieli- ja kirjallisuuskursseja, kotitalouden, liikunnan ja tietotekniikan kursseja sekä yhteiskunnallisia aineita. Yhteistyössä pyritään huomioimaan kielitaidon tarve kurssille osallistumiseen tai kurssille hakeutumisen vaiheessa. Osalle kursseista on mahdollista osallistua myös vähäisellä kielitaidolla, jos kurssin painopiste on tekeminen (esimerkiksi maalaaminen, liikunta).

4.1.4. Loppi

Lopen kunnassa on kolme varhaiskasvatusaluetta ja neljä päiväkotia. Kirkonkylän päiväkotialueen päiväkodit ovat Muksumäki ja Satakieli. Launosten alueen päiväkotia on Sirkus ja Läyliäisten alueen päiväkotia on Pellava.

Lopen varhaiskasvatuksessa vieras- ja monikieliset lapset integroidaan osaksi suomenkielistä ryhmää. Varhaiskasvatuksessa suunnitellaan yhteistyössä huoltajien kanssa mm. kaksikielisten lasten varhaiskasvatuksen toteuttaminen lapsen kielelliseen sekä identiteetin kehitykseen liittyvät seikat huomioiden. Huoltajien kanssa sovitut asiat ja suunnitelmat kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Tarvittaessa varhaiskasvatuksen erityisopettaja osallistuu lapsen varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Vieras- ja monikielisten lasten kielitaitoa sekä kieli- ja kulttuuri-identiteetin ja itsetunnon kehittymistä tuetaan käyttämällä Lopen kunnan varhaiskasvatuksen S2- suunnitelmaa. Suomen kielen oppimista tulee seurata säännöllisesti esimerkiksi KieliPeda-työvälineen avulla. Tarvittaessa tulkkipalveluita käytetään huoltajien kanssa mm. asiakkuus-, aloitus- ja varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluissa.

Lopella maksutonta esiopetusta järjestetään varhaiskasvatuksen yhteydessä Muksumäen, Pellavan ja Sirkuksen päiväkodeissa. Esiopetuspaikka osoitetaan lapselle ensisijaisesti oman asuinalueen mukaiselta oppilaaksiottoalueelta.

Lopen alueella on tällä hetkellä kuusi koulua: Kirkonkylässä Lopen yhtenäiskoulu, Kormun koulu, Launosten koulu, Joentaan koulu, Länsi-Lopen koulu ja Läyliäisten koulu. Kuten muissakin EHTAn kunnissa perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu kaikille niille esi- ja perusopetusikäisille maahanmuuttotautaisille lapsille ja nuorille, joilla ei ole vielä tarvittavia kielellisiä valmiuksia esi- tai perusopetuksessa opiskeluun.

4.2. Hyvinvointialueen palvelut maahan muuttaneille

Oma Häme järjestää sosiaali- ja terveystyöpalvelut kaikille EHTAn kuntien asukkaille. Tiedot Oma Hämeen palveluista löytyvät Oma Hämeen verkkosivuilta, osoitteesta www.omahame.fi. Jos oikean palvelun löytäminen on hankalaa tai maahan muuttanut tarvitsee muuta neuvoa sosiaali- ja terveystyöpalveluiden käyttämisestä, hän voi soittaa Oma Hämeen monikieliseen palveluneuvontaan. Puhelinnumeroon vastataan maanantaina, keskiviikkona ja ja perjantaina kello 9–12. Monikielisen palveluneuvonnan puhelinnumero on 040 646 3733. Tarvittaessa palveluneuvonta ottaa puheluun mukaan tulkin.

Oma Hämeellä on myös erityisiä palveluita, joilla tuetaan maahan muuttaneiden kotoutumista. Tällaisia palveluita ovat sosiaalityöntekijöiden, sosiaalihoitajien ja terveydenhoitajien tuki, lapsiperheille tarkoitettu perhetyö sekä ryhmät, joissa maahan muuttanut voi saada tietoa oman terveyden hoitamisesta, omien raha-asioiden hoitamisesta, lasten hyvinvoinnista ja muista tärkeistä asioista omalla äidinkielellään. Oma Hämeen kotoutumispalveluilta voi saada tukea myös vaikeisiin tilanteisiin, jotka liittyvät maahan muuttaneen arkielämän sujumiseen, perheeseen, terveyteen, jaksamiseen tai muihin huolenaiheisiin.

4.3. Järjestö-, seurakunta- ja seuratoiminta alueella

4.3.1. Riihimäki

Järjestö-, seurakunta- ja seuratoiminta on tärkeä osa kotoutumista. Järjestöistä Riihimäellä aktiivisimmin kotoutumisen parissa toimii SPR:n Riihimäen osasto, joka

järjestää erilaisia toimintoja ja kohtaamisen mahdollistavia tapaamisia maahan muuttaneille. Viikoittain pyörii Toisto-kieliryhmiä, Digihelppi, ja aina torstaihin Läksyhelppi ja Suomi-kahvila. Lisäksi SPR järjestää arjen apu -toimintaa, jossa vapaaehtoiset tapaavat Suomeen saapuneita kiintiöpakolaisia ja auttavat kotoutumisprosessissa yhteistyössä kotoutumispalveluiden kanssa. Syksyllä 2024 SPR on aloittanut englanninkielisten vapaaehtoisten ryhmätoiminnan. Kotokartanosätiö on pystynyt välillä palkkaamaan määräaikaisen ukrainalaisen työntekijän, joka on houkutelut ukrainalaisia ikäihmisiä mukaan toimintaan. Toimintaa on monipuolisesti: harrastetoiminta, tilaisuudet ja retket, neuvonta terveyteen ja arjen asioihin liittyen. Maanpuolustusnaiset ry alkavat järjestää yhteistyössä kotoutumispalveluiden kanssa kotitalouksien 72 tunnin varautumisen kurssseja myös maahan muuttaneille. NAL Riihimäki ry vuokraa asuntoja alle 30-vuotiaille nuorille ja antaa asumisen tukea ja järjestää asukastoimintaa. Asumisen materiaaleja löytyy useilla eri kielillä. Sininauhasätiö tulee järjestämään kotoutujille asumistaitokurssia. Hämeen settlementin kanssa tullaan tekemään yhteistyötä. Riihimäellä toimii myös Riksun ukrainalaiset ry, joka osallistuu tapahtumiin ja järjestää monipuolisesti omaa toimintaa ukrainalaisten kotoutumisen edistämiseksi.

Riihimäkeläiset seurakunnat ja uskonnolliset toimijat tekevät paljon kotoutumista edistävää työtä. Riihimäen evankelisluterilainen seurakunta pyörittää vaatekierrätystä, jossa käy paljon myös maahan muuttaneita. Lisäksi seurakunta on käänntänyt mainoksia ja kutsunut aktiivisesti maahan muuttaneita jo olemassa oleviin toimintoihin mukaan. Riihimäen vapaaseurakunta on tavoittanut toimintaansa joitain maahan muuttaneita ja suunnittelee projektia suomen kielen opettamiseksi. Riihimäen ortodoksiapiirin toiminnassa (erityisesti jumalanpalveluksissa ja kirkkokahveilla) on näkynyt erityisesti ukrainalaisia maahan muuttaneita. Riihimäen islamilainen keskus järjestää perjantaisaarnan/rukouksen joka perjantai. Nämä saarnat pidetään arabiaksi, suomeksi ja englanniksi, ja moni maahan muuttanut on löytänyt toiminnan.

Myös seurat toimivat aktiivisesti kotoutumisen edistämiseksi. Moni maahan muuttanut lapsi, nuori ja aikuinen on aloittanut harrastuksen monissa eri riihimäkeläisissä

seuroissa ja pystynyt saamaan esimerkiksi vapaapaikkoja, jos rahallinen tilanne on ollut tiukka. Harrastuksissa maahan muuttaneet oppivat suomea ja saavat suomalaisia ystäviä. Kotoutumispalvelut on tehnyt yhteistyötä esimerkiksi Riihimäen suunnistajien kanssa järjestäen lastenvaunusuunnistusta ja monet seurat ovat olleet mukana lasten leireillä ja muissa toiminnoissa.

4.3.2. Janakkala

Kolmannen sektorin toimijat ovat merkittävässä osassa kotoutujien arkea. Hämeen Setlementti järjestää Hämeenlinnassa avoimia kielikerhoja ja neuvontaa useana arkipäivänä. Seurakunnista erityisesti paikallinen helluntaiseurakunta on merkittävässä roolissa Janakkalan kotoutuja-asiakkaiden keskuudessa. Punaisen Ristin Janakkalan osasto tukee uusia kotoutuja-asiakkaita muun muassa kirpputorin tuotelahjoituksilla. Hämeen Martat ovat järjestäneet ajoittain kohdennettua toimintaa Janakkalan kotoutuja-asiakkaille.

4.4. Asiakasviestintä

Kotoutumisohjelman aikaisista palveluista ja eri palvelupoluista luodaan kevään 2025 aikana saavutettava, visuaalinen ja selkokielineen asiakasversio. Saavutettava asiakasversio käännetään eri kielille (vähintään englanti ja ukraina).

Kotoutumisohjelmasta viestitään ehtapalvelut.fi -sivustolla ja lisäksi kuntien omilla internetsivuilla.

4.5. Palveluiden seuranta ja kotoutumisohjelman päivittäminen

Kotoutumisohjelmaa käytetään työllisyysalueen kotoutumista edistävän työn pohjana ja siinä kuvattuja palveluita ja niiden vaikuttavuutta tarkastellaan jatkuvasti käytännön

työssä. Sovitaan työryhmä, jossa on vähintään alkuperäisen asiakirjan koonneita henkilöitä mukana; työryhmää voidaan myös laajentaa. Työryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuodessa tarkastelemaan kotoutumishjelman ajantasaisuutta. Kotoutumishjelmaan voidaan tehdä muokkauksia myös näiden tapaamisten välissä tarpeen mukaisesti.